

Quickscan flora en fauna

Houberg te Lobith

Lobith, april 2014

Quicksan flora en fauna

Ontwikkeling Houberg te Lobith

Lobith, 1 april 2014

Status: Concept

Opdrachtgever: W. Hensen Architect

Contactpersoon: Dhr. W. Hensen

Uitgevoerd door: Van der Molen Groenconsult
ing. J. van der Molen
Walhof 2
6915 AV Lobith
Tel: (+31) 0316 – 54 23 32
Fax: (+31) 0316 – 54 27 26
Email: info@molengroen.nl
Internet: www.molengroen.nl

Veldwerk: ing. J. van der Molen

Projectnummer: 14.016a

Inhoud

1. Inleiding	7
2. Beleidskader	8
2.1 Flora- en Faunawet	8
2.2 Natuurbeschermingswet 1998	9
2.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	10
3. Gebiedsbeschrijving, voorgenomen ingreep en onderzoeksmethode	13
3.1 Gebiedsbeschrijving	13
3.2 Voorgenomen ingreep	14
3.3 Onderzoeksmethode	15
4. Resultaten	16
4.1 Soortbescherming (Flora- en faunawet)	16
4.1.1 Bureauonderzoek	16
4.1.2 Veldonderzoek	17
4.2 Gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet)	18
5. Consequentie Natuurwetgeving	22
5.1 Flora- en faunawet	22
5.2 Natuurbeschermingswet	23
5.3 Ecologische Hoofdstructuur	23
6. Conclusies	24
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	26
Bijlage 2: Kernkwaliteiten Rijnstrangengebied en Gelders Eiland	27

1. Inleiding

Sinds enkele jaren is de familie Van Mourik/Wurfbain eigenaar van de Houberg in Lobith, een voormalige paardenrenbaan. In het kader van functiewijziging van de Houberg worden diverse gebouwen gesloopt, vindt nieuwbouw plaats, wordt een brug over de Oude Rijn en een toegangsweg aangelegd. Ten behoeve van deze ontwikkelingen is aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Inzicht in de mogelijke gevolgen van deze ontwikkeling op eventueel aanwezige beschermde planten- en diersoorten (Flora- en faunawet) en beschermde gebieden (Natuurbeschermingswet, EHS/GNN) is gewenst.

Veel dieren en planten zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of ter plaatse van de uit te voeren werkzaamheden beschermde soorten voorkomen of op basis van het biotooptype zeer waarschijnlijk voorkomen, heeft Van der Molen Groenconsult opdracht ontvangen voor het uitvoeren van een verkennend flora en faunaonderzoek en de rapportage daarvan (quickscan).

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van de quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten en beschermde habitats.

Een quickscan is een momentopname en staat niet gelijk aan een volledige veldinventarisatie. Het is een eerste stap waaruit blijkt of een vervolgstap in de vorm van een uitgebreidere natuurtoets noodzakelijk is of dat dit niet het geval is.

2. Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het beleidskader beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet. Hiermee zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Daarnaast geldt het afwegingskader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), in Gelderland bekend als Gelders Natuur Netwerk (GNN).

2.1 Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Daarnaast is artikel 13 eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

- artikel 2:
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Om de werking van de Flora- en faunawet minder star te maken is middels een Algemene Maatregel van Bestuur de regelgeving rond de Flora- en faunawet aangepast. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger is geworden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing worden verkregen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Hierdoor kan geen ontheffing aangevraagd worden op basis van ‘werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling’.

Vogels Vogels zijn niet te vatten in een van de voorgaande categorieën. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels kan alleen ontheffing verkregen worden op grond van een belang dat staat in de Europese Vogelrichtlijn. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Van een aantal vogelsoorten met vaste rust- en verblijfplaats zijn deze rust- en verblijfplaatsen het hele jaar beschermd.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

De gebiedsbescherming in Nederland is geregeld in de Natuurbeschermingswet. De Natuurbeschermingswet kent drie typen gebieden:

- Natura-2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn)
- beschermde natuurmonumenten
- Gebieden die de Minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn), zoals Wetlands.

De ruimtelijke ingreep op de Houberg vindt deels plaats in Natura 2000-gebied.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning.

Zowel projecten en andere handelingen in als buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenaamde externe werking. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, moet deze beoordeeld worden. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten worden betrokken. Dit kan betekenen dat een plan of handeling op zich geen significant effect veroorzaakt, maar in combinatie met andere handelingen of plannen wel. Ook dan is een vergunning noodzakelijk.

Het bevoegd gezag voor de verlening van de Natuurbeschermingswetvergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het Natura 2000-gebied ligt.

Er zijn drie situaties mogelijk:

- *Zeker geen negatief effect*

Geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

- *Mogelijk negatief effect maar zeker geen significant negatief effect*

Verslechtings- en verstoringstoets, afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.

- *Kans op een significant negatief effect*

Passende beoordeling (zwaardere procedure), afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend. Aan deze vergunning kunnen eventuele voorschriften en beperkingen, bv. compensatie worden verbonden.

Indien er sprake is van een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen dan kan het plan of project in het Natura 2000-gebied alleen doorgang vinden indien er geen alternatieven zijn en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Het zoeken naar alternatieven moet breed worden opgevat, het hoeft niet alleen om een andere locatie te gaan, maar kan ook een andere wijze van uitvoeren van het project betekenen. Ook als er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang is compensatie verplicht en moet die gerealiseerd zijn voordat de ingreep gepleegd wordt. De Europese Commissie heeft aangegeven dat kwaliteit en samenhang van het Natura 2000-netwerk niet mogen lijden onder compensatie. Het streven is dan ook om binnen het betreffende Natura 2000-gebied te compenseren.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen is in het verleden veel natuur in Nederland verloren gegaan en zijn de verbindingen tussen natuurgebieden verdwenen. Om de natuur in Nederland weer tot een goed functionerend netwerk te maken wordt de Ecologische

Hoofdstructuur (EHS) aangelegd, als netwerk van en verbinding tussen bestaande en nieuwe natuur.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Binnen de EHS is het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime afzonderlijk beoordeeld.

Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen. Dit zijn naast het 'nee, tenzij'-regime, met als sluitstuk natuurcompensatie, de maatwerkinstrumenten EHS-saldobenadering en Herbegrenzen EHS.

'Nee, tenzij'-regime en compensatiebeginsel

Binnen de gebieden waar het 'nee, tenzij'-regime van kracht is, zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen geldt het vereiste dat de schade zoveel mogelijk moet worden beperkt door mitigerende maatregelen. Resterende schade dient te worden gecompenseerd.

Herbegrenzen EHS

De Nota Ruimte noemt twee situaties waarin herbegrenzing van de EHS kan plaatsvinden. De eerste situatie betreft herbegrenzing om andere dan ecologische redenen. Indien bij een ingreep niet voldaan wordt aan de voorwaarden van het 'nee, tenzij'-regime kan mogelijk deze vorm van herbegrenzen toegepast worden. Herbegrenzing om andere dan ecologische redenen is van toepassing indien provincies met behoud van de oorspronkelijke kwantitatieve en kwalitatieve ambitie de begrenzing van de EHS om andere dan ecologische redenen wensen aan te passen om een (kleinschalige) ruimtelijke ingreep mogelijk te maken. Hiervoor gelden strikte voorwaarden, zo moet de herbegrenzing leiden tot een versterking van de EHS in het betreffende gebied. Wordt aan deze voorwaarden niet voldaan, dan is het plan niet aanvaardbaar in die vorm.

De tweede situatie betreft het herbegrenzen van de EHS om ecologische redenen (om de samenhang te verbeteren of de EHS duurzaam in te passen). Herbegrenzen om ecologische redenen is een bevoegdheid van de provincie en dient te gebeuren met behoud van de oorspronkelijke ambitie van de EHS.

EHS-saldobenadering

De EHS-saldobenadering is ontstaan vanuit de behoefte bij rijk en provincies om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak in de EHS mogelijk te maken. Projecten en/of handelingen worden daarom bij de EHS-saldobenadering niet afzonderlijk maar in combinatie beoordeeld. De projecten en/of handelingen moeten dan wel mede tot doel hebben de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau per saldo te verbeteren. Kwaliteit en kwantiteit moeten beide minimaal gelijk blijven en zijn dus niet onderling te salderen. De toepassing van de saldobenadering leidt derhalve tot een kwaliteitswinst voor meerdere belanghebbenden en meerdere functies waaronder natuur. Belangrijke voorwaarde is dat dit maatwerk wordt vastgelegd in een gebiedsvisie.

Toetsing van projecten en plannen vindt plaats door Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Provincie Gelderland spreekt niet meer van Ecologische HoofdStructuur (EHS), maar van Gelders NatuurNetwerk (GNN). Het landschap dat grenst aan het GNN krijgt van de provincie de benaming Groene Ontwikkelzone (GO). De ruimtelijke ingreep op de Houberg vindt plaats zowel in GNN als in GO, zie figuur 4.

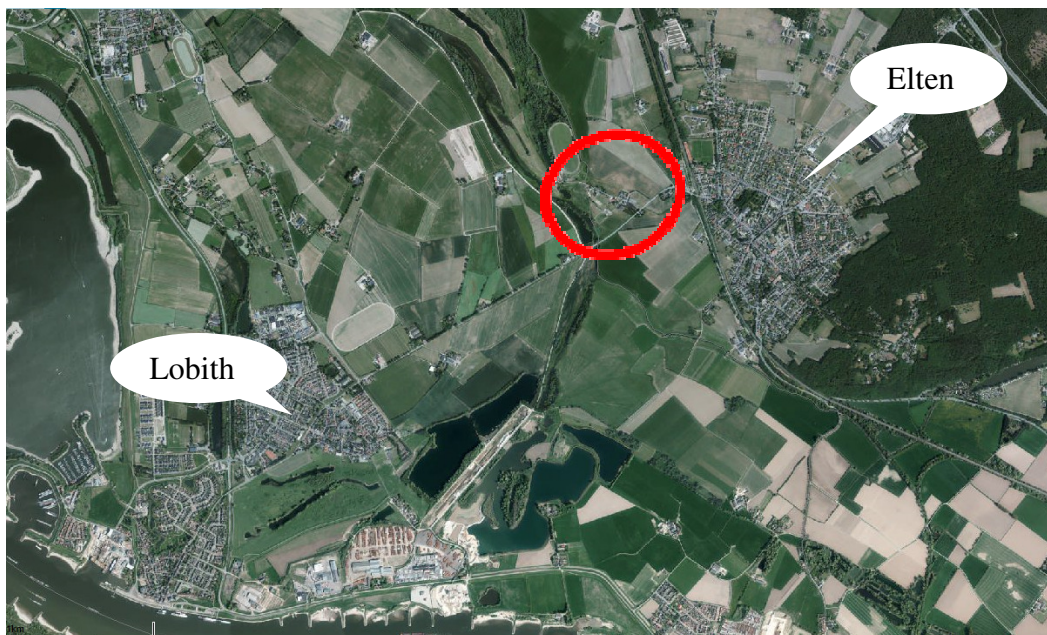
De provincie wil de natuur van het Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelzone beschermen tegen aantasting en heeft daarvoor regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Deze zijn in concept gereed (januari 2014) en worden naar verwachting medio 2014 vastgesteld.

Centraal staat de bescherming van de kernkwaliteiten. Deze bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en de omgevingscondities zoals stilte. In bijlage 2 staan de kernkwaliteiten vermeld.

3. Gebiedsbeschrijving, voorgenomen ingreep en onderzoeksmethode

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in gemeente Rijnwaarden aan de grens met Duitsland. Voorheen was het gebied in gebruik als paardensportcentrum / paardenfokkerij met renbaan. De omgeving van het plangebied staat bekend als de Rijnstrangen. Dit gebied is in landschapsecologisch opzicht gevormd door de rivier de Rijn. Figuur 1 is een luchtfoto met daarop aangegeven het plangebied.

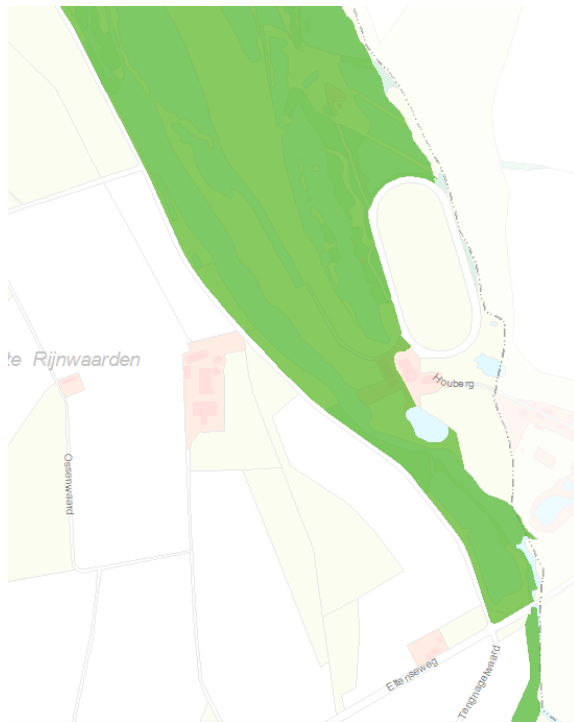

Figuur 1a: Ligging planlocatie in de regio (binnen rode lijn, bron: Atlas Gelderland).

Figuur 1b: Ligging planlocatie in detail (binnen rode lijn, bron: Atlas Gelderland).

De begrenzing van het Natura 2000 gebied Gelderse Poort ter plaatse van het plangebied is weergegeven in figuur 3. Figuur 4 toont de begrenzing van het Gelders Natuur Netwerk (GNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Figuur 3: Begrenzing Natura 2000 Gelderse Poort (groen) (bron: atlas gelderland)

Figuur 4: Begrenzing EHS/GNN. Donkergroen: Gelders Natuur Netwerk, lichtgroen Groene ontwikkelzone (bron: atlas gelderland)

Een foto-impressie van het plangebied is in bijlage 1 opgenomen.

3.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van alle bestaande bebouwing in het plangebied. Op de vrijgekomen plek worden een nieuw hoofdgebouw en stallen gebouwd. Tevens is de aanleg van een brug over de Oude Rijn en een nieuwe toegangsweg vanaf de brug naar de gebouwen voorzien. In figuur 2 staat eea. weergegeven.

Figuur 2: Voorgenomen inrichting (figuur nog toe te voegen)

3.3 Onderzoeksmethode

Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan, het onderzoek naar de aanwezige natuurwaarden en de aanwezige flora en fauna in het plangebied is uitgevoerd middels een bureaustudie en veldbezoek. Relevante beschikbare gegevens uit rapporten en van instanties zijn verzameld en beoordeeld. Op deze manier is een indicatie verkregen van de natuurwaarden en de mogelijk aanwezige flora en fauna.

Daarnaast is het plangebied tweemaal bezocht in het voorjaar van 2014. Tijdens het veldbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, onderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, braakballen, uitwerpselen, haren, etc.).

Naar aanleiding van deze inventarisatie kan worden aangegeven of mogelijk aanwezige (beschermde) flora en fauna en habitats voldoende bekend zijn of dat nader onderzoek aan de orde is, of effecten op (beschermde) flora en fauna en habitats wel of niet een bedreiging vormen, welke wettelijke eisen gesteld worden en welke procedures van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de EHS/GNN eventueel doorlopen dienen te worden.

4. Resultaten

De geplande ingrepen kunnen zowel effect hebben op beschermde gebieden als op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden, habitattypen en soorten en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.1 Soortbescherming (Flora- en faunawet)

4.1.1 Bureauonderzoek

In 2010 is in opdracht van de vorige eigenaar van de Houberg door ons bureau ecologisch veldonderzoek uitgevoerd tbv. zandwinning op de Houberg. Zowel de gebouwen als het terrein is destijds bij het onderzoek betrokken. Voor het bureauonderzoek wordt daarom uitgegaan van de gegevens uit het bovenvermelde onderzoek.

Vaatplanten

In het plangebied zijn in 2010 geen strikt beschermde planten aangetroffen. Wel zijn er buiten het plangebied enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet vastgesteld, te weten brede wespenorchis (Steenwaard) en zwanenbloem (strang naast Oude Rijn).

Vogels

In de boerderij is in 2010 een voormalige verblijfplaats van kerkuil en aan de achterzijde van de boerderij een roestplaats (rustplek) van steenuil aangetroffen. Onder de dakpannen van het woonhuis broeden destijds enkele paartjes huismus en in de schuren zijn nesten van boerenzwaluwen aangetroffen.

Zoogdieren

Bever

Buiten het huidige plangebied zijn in 2010 bevers en veel sporen (vraat en wissels) waargenomen. Verder is ten noorden van het plangebied een beverburcht aangetroffen.

Vleermuis

Het onderzoek naar vleermuizen heeft in 2010 als resultaat opgeleverd dat er verspreid in en buiten het huidige plangebied diverse soorten vleermuizen foeragerend zijn waargenomen. Dit betreft de soorten gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Verder is er één verblijfplaats aangetoond. Het gaat hierbij om een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in het woonhuis.

Otter

Er is in 2010 gezocht naar sporen van otters in het plangebied. Hiervan zijn geen waarnemingen gedaan. Daarom kan het voorkomen van otters worden uitgesloten.

Steenmarter

De zolder van de grote schuur (rode pannendak) dient in 2010 als vaste verblijfplaats voor een steenmarter.

Waterspitsmuis

Bij het natuuronderzoek in 2010 is op twee vangstplekken buiten het huidige plangebied waterspitsmuis aangetroffen. Omdat deze soort normaliter in lage dichtheden voorkomt en moeilijk is aan te tonen, moet er vanuit worden gegaan dat deze soort door het gehele plangebied voorkomt. Waterspitsmuis heeft zijn leefgebied langs het water. Het hol wordt op de oever gemaakt, het voedsel zoekt de soort in het water.

Andere beschermde zoogdiersoorten worden niet in het plangebied verwacht.

Vissen

In de Oude Rijn zijn in 2010 de beschermde soorten bittervoorn en kleine modderkruiper waargenomen.

Amfibieën en reptielen

In 2010 zijn de algemene soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander waargenomen. De laatste soort is in de Oude Rijn gesignaleerd. Op één plek buiten het huidige plangebied is de beschermde poelkikker aangetroffen. Hoewel deze soort destijds op één locatie met zekerheid is vastgesteld moet er vanuit worden gegaan dat de soort ook in de Oude Rijn voorkomt.

Hoewel er in 2010 gericht is gezocht naar (sporen van) ringslang is deze soort niet aangetroffen. Het voorkomen van ringslang in het huidige plangebied kan worden uitgesloten.

Ongewervelden

Tijdens het veldonderzoek in 2010 zijn geen beschermde soorten ongewervelden waargenomen. Er mag daarom vanuit worden gegaan dat deze niet voorkomen in het huidige plangebied.

4.1.2 Veldonderzoek

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 20 en 21 maart 2014, beide dagen in de ochtend en op 20 maart ook in de schemering. Het was op 20 maart 's ochtends zonnig en onbewolkt met een temperatuur van 14°C en iets wind. 's Avonds was het ook droog, licht bewolkt met vrij veel wind en een temperatuur van ca. 10°C. De volgende dag was het weer omgeslagen en zwaarbewolkt, lichte regen en iets wind met een temperatuur van ca. 9°C.

Vaatplanten

In het plangebied zijn algemeen voorkomende, niet-beschermde plantensoorten aangetroffen.

Vogels

De voormalige verblijfplaats van kerkuil in de boerderij en aan de achterzijde van de boerderij de roestplaats van steenuil zijn niet aangetroffen. Ook zijn geen huismussen in het plangebied waargenomen. In de schuren zijn nesten van boerenwaluwen aangetroffen. Tevens is 's avonds een steenuiltje gesignaleerd op het dak van één van de schuren, overdag zijn op diverse daken enkele witte kwikstaartjes gezien.

Zoogdieren

Bever

Er is een beverburcht in de noordwesthoek van de visvijver naast de Oude Rijn aanwezig. Tevens zijn recente beversporen (vraat en wissels) in het plangebied waargenomen.

Vleermuis

Er is nog geen gericht onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

Otter

In 2013 heeft Staatsbosbeheer buiten het plangebied onderzoek gedaan naar otter, deze is niet waargenomen (mond. mededeling SBB).

Steenmarter

Er is nog geen gericht onderzoek naar steenmarters uitgevoerd.

Waterspitsmuis

Deze soort is moeilijk aan te tonen, er wordt van uit gegaan dat de soort ook nu in oevers in het plangebied aanwezig is.

Vissen

Sinds 2010 zijn geen fundamentele wijzigingen opgetreden in de Oude Rijn, daarom wordt er vanuit gegaan dat de beschermde soorten bittervoorn en kleine modderkruiper ook nu in de Oude Rijn aanwezig zijn.

Amfibieën en reptielen

Sinds 2010 zijn geen fundamentele wijzigingen opgetreden in de biotoopomstandigheden voor amfibieën en reptielen. Daarom wordt er vanuit gegaan dat de algemene soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander en de beschermde poelkikker in het huidige plangebied aanwezig zijn. Er wordt voor ringslang vanuit gegaan dat de soort net als in 2010 nu niet aanwezig is in het plangebied.

Ongewervelden

Sinds 2010 zijn geen fundamentele wijzigingen opgetreden in de situatie voor beschermde ongewervelden. Daarom wordt er vanuit gegaan dat deze ook nu niet in het huidige plangebied aanwezig zijn.

4.2 Gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet)

De bescherming van natuurgebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Ook Natura 2000 gebieden vallen onder de werking van deze wet.

Het plangebied valt gedeeltelijk binnen de begrenzing van Natura 2000 gebied Gelderse Poort. De aangewezen habitattypen, soorten en instandhoudingsdoelen zijn weergegeven in het Natura 2000 ontwerpbesluit Gelderse Poort. De instandhoudingsdoelen zijn zeer uitgebreid beschreven, het lijkt niet relevant om die in deze rapportage op te nemen. Deze zijn te raadplegen in het ontwerpbesluit Gelderse Poort op de website van het ministerie van LNV (www.minlnv.nl).

De kwalificerende habitattypen, -soorten en vogelsoorten en de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied de Gelderse Poort, zijn hieronder weergegeven. De instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd voor de Gelderse Poort als geheel. Het plangebied vormt hiervan een klein onderdeel, zodat niet alle aangewezen habitats en soorten daadwerkelijk in het plangebied hoeven voor te komen.

Habitattypen	Staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 – Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	=	>
H3270 – Slikkige rivieroever	-	>	>
H6120 - Stroomdalgraslanden	--	>	>
H6430_A – Ruigten en zomen (moerasplassen)	+	=	=
H6430_C – Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	=	=
H6510_A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	-	>	>
H91E0_A – Vochtige alluviale bossen	-	>	>
H91F0 – droge	--	>	>

Habitatsoorten	Staat van instandhouding	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
H1095 - Zeeprik	-	>	>
H1099 - Rivierprik	-	>	>
H1102 – Elft	--	=	>
H1106 – Zalm	--	=	>
H1134 – Bittervoorn	-	=	=
H1145 – Grote modderkruiper	-	>	>
H1149 – Kleine modderkruiper	+	=	=
H1163 – Rivierdonderpad	-	=	=
H1166 - Kamsalamander	-	=	=
H1318 – Meervleermuis	-	=	=
H1337 – Bever	-	=	>

Broedvogelsoorten	Staat van instandhouding	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
A004 - Dodaars	+	=	=
A391 - Aalscholver	+	=	=
A021 - Roerdomp	--	>	>
A022 - Woudaap	--	>	>
A119 - Porseleinhoen	--	>	>

A122 - Kwartelkoning	-	>	>
A197 - Zwarte stern	--	>	>
A229 - IJsvogel	+	=	=
A249 - Oeverzwaluw	+	=	=
A272 - Blauwborst	+	=	=
A298 - Grote karekiet	--	>	>

Niet –broedvogel soorten	Staat van instandhoudi ng	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
A005 - Fuut	-	=	=
A391 - Aalscholver	+	=	=
A037 - Kleine zwaan	-	=	=
A038 - Wilde zwaan	-	=	=
A041 - Kolgans	+	= (<)	= (<)
A043 - Grauwe gans	+	= (<)	= (<)
A050 - Smient	+	= (<)	= (<)
A051 - Krakeend	+	=	=
A052 - Wintertaling	-	=	=
A054 - Pijlstaart	-	=	=
A056 - Slobeend	+	=	=
A059 - Tafeleend	--	=	=
A068 - Nonnetje	-	=	=
A125 - Meerkoet	-	=	=
A142 - Kievit	-	=	=
A156 - Grutto	--	=	=
A160 - Wulp	+	=	=

Het plangebied beslaat een klein gedeelte van het Natura 2000 gebied Gelderse Poort. Op grond van gegevens uit literatuur en van provincie Gelderland blijkt dat de volgende habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten in het plangebied of de directe omgeving daarvan aanwezig zijn:

H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	A004 Dodaars
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	A005 Fuut
H1134 Bittervoorn	A041 Kolgans
H1149 Kleine modderkruiper	A043 Grauwe Gans
H1318 Meervleermuis	A050 Smient
H1337 Bever	A051 Krakeend
A021 Roerdomp	A052 Wintertaling
A037 Kleine zwaan	A054 Pijlstaart
A038 Wilde zwaan	A056 Slobeend
A068 Nonnetje	A059 Tafeleend
A179 Zwarte Stern	A125 Meerkoet
	A142 Kievit
	A156 Grutto
	A160 Wulp

A292 IJsvogel A272 Blauwborst	A298 Grote karekiet
----------------------------------	---------------------

5. Consequentie Natuurwetgeving

In dit hoofdstuk wordt getoetst of het voorkomen van beschermde soorten consequenties heeft voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

5.1 Flora- en faunawet

Vaatplanten

Er zijn geen beschermde soorten planten waargenomen. Nader onderzoek is niet aan de orde en een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet nodig.

Vogels

Op basis van de huidige summiere waarnemingen zijn geen gefundeerde uitspraken te doen over de af- of aanwezigheid van verblijfplaatsen van beschermde vogelsoorten. Daarom dienen in een nader natuuronderzoek de waarnemingen van beschermde soorten van 2010 verder geactualiseerd te worden. De huidige soortenstandaards voor huismus, steenuil en kerkuil dienen daarbij als uitgangspunt.

Zoogdieren

Bever

In een nader natuuronderzoek dient onderzocht te worden of aanleg van de brug over de Oude Rijn met de uitrit op de onverharde weg Ossenwaard verstoring/vernietiging van de aanwezige beverburcht tot gevolg heeft. Indien het geval is, is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Hierbij dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen te worden.

Vleermuis

Sloop van het woonhuis heeft tot gevolg dat de paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in het woonhuis wordt vernietigd. Indien een verblijfplaats wordt verstoord/vernietigd is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Om deze ontheffing te verkrijgen moeten dusdanige mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen dat de vleermuizen geen verstoring ondervinden. Normaliter mogen onderzoeksgegevens voor ruige dwergvleermuis maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In dit specifieke geval wordt ervan uitgegaan dat de vier jaar oude gegevens nog steeds van voldoende kwaliteit zijn om toe te kunnen passen bij de onderbouwing van de Flora- en faunawet ontheffingsaanvraag.

Otter

Nader onderzoek naar otter is niet aan de orde, de soort is niet aanwezig in het plangebied.

Steenmarter

In een nader natuuronderzoek dient onderzocht te worden of de zolder van de grote schuur nog steeds door steenmarter wordt gebruikt als vaste verblijfplaats. Indien dit het geval is, zal die door de voorgenomen sloop van de schuur worden vernietigd. Vaste verblijfplaatsen van steenmarter zijn beschermd, daarom is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Aan de gunstige staat van instandhouding van de soort mag geen afbreuk worden gedaan. De steenmarter zal met zachte hand verdreven moeten worden.

Indien de zolder niet meer door steenmarter wordt gebruikt als vaste verblijfplaats behoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Waterspitsmuis

Nader natuuronderzoek naar waterspitsmuis is niet aan de orde, er wordt vanuit gegaan dat de soort nog steeds aanwezig is. Aanleg van de brug over de Oude Rijn en andere uit te voeren werkzaamheden hebben geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Er behoeft voor deze soort geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Vissen

Aanleg van de brug over de Oude Rijn heeft geen verstoring voor de beschermde soorten bittervoorn en kleine modderkruiper tot gevolg. Er behoeft voor deze soort geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Amfibieën en reptielen

De uit te voeren werkzaamheden hebben geen verstoring voor de beschermde poelkikker tot gevolg. Er behoeft voor deze soort geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Ongewervelden

Nader onderzoek naar beschermde ongewervelden is niet aan de orde, beschermde ongewervelden zijn niet aanwezig in het plangebied.

5.2 Natuurbeschermingswet

De voorgenomen werkzaamheden vinden gedeeltelijk plaats binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied Gelderse Poort. Als een ingreep significante negatieve effecten heeft op de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het Natura 2000-gebied, of op de soorten waarvoor het gebied als Natura 2000-gebied is aangewezen, rekening houdend met de instandhoudingdoelstelling van het gebied, dan is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk.

In een nader onderzoek wordt getoetst of de uit te voeren werkzaamheden op de Houberg negatieve effecten hebben op relevante Natura 2000- soorten en/of –habitats en of een vergunning Natuurbeschermingswet aan de orde is.

5.3. Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt binnen de Ecologische Hoofdstructuur, het Gelders Natuur Netwerk. Van belang is te toetsen of de ingreep significant negatieve gevolgen heeft voor de kernkwaliteiten van het gebied. De kernkwaliteiten voor het plangebied zijn vermeld in bijlage 2.

In een nader onderzoek wordt getoetst of de uit te voeren werkzaamheden op de Houberg negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het Rijnstrangengebied.

6. Conclusies

Hieronder wordt vermeld voor welke beschermde soorten nader onderzoek en mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet aan de orde is:

In een nader natuuronderzoek dienen de waarnemingen van beschermde vogelsoorten van 2010 verder geactualiseerd te worden. De huidige soortenstandaards voor huismus, steenuil en kerkuil dienen daarbij als uitgangspunt.

In een nader natuuronderzoek dient onderzocht te worden of aanleg van de brug over de Oude Rijn met de uitrit op de onverharde weg Ossenwaard verstoring/vernietiging van de aanwezige beverburcht tot gevolg heeft. Indien het geval is, is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig en tevens mitigerende en/of compenserende maatregelen.

Sloop van het woonhuis heeft tot gevolg dat de paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in het woonhuis wordt vernietigd. Hiervoor is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk en tevens danige mitigerende en/of compenserende maatregelen dat de vleermuizen geen verstoring ondervinden. Er wordt ervan uitgegaan dat de beschikbare gegevens toegepast kunnen worden bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag.

In een nader natuuronderzoek dient onderzocht te worden of de zolder van de grote schuur nog steeds door steenmarter wordt gebruikt als vaste verblijfplaats. Indien het geval is, is voor sloop van het gebouw een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig en tevens mitigerende en/of compenserende maatregelen.

Voor andere beschermde soorten en soortgroepen is nader onderzoek niet aan de orde en behoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

In een nader onderzoek wordt getoetst of de uit te voeren werkzaamheden op de Houberg negatieve effecten hebben op relevante Natura 2000- soorten en/of –habitats en of een vergunning Natuurbeschermingswet aan de orde is.

In een nader onderzoek wordt getoetst of de uit te voeren werkzaamheden op de Houberg negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het Rijnstrangengebied.

Literatuur

Beers, P. van, 2008. *Beschermde habitats in het Natura 2000-gebied Gelderse Poort: situatie 2007*. Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort, Kekerdome.

Calle, P., B. Beekers, H. Wijnhoven & J. Schaffers, 2008. *De fauna van de Gelderse Poort. Een overzicht van de interessante ontwikkelingen in de periode 2004-2007*. Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort, Kekerdome.

Faunawerkgroep Gelderse Poort, 2002. *Vogels in de Gelderse Poort, deel 1: broedvogels 1960-2000 / Vogelwelt der Gelderse Poort, Teil 1: Brutvögel 1960-2000*. Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen e.o. / Kartierergemeinschaft Salmorth / Vogelwerkgroep Arnhem e.o. / NABU – Naturschutzstation Kranenburg / Naturschutzstation im Kreis Kleve e.V. / Provincie Gelderland / SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Flora en Faunawerkgroep Gelderse Poort, 2008. *De flora van de Gelderse Poort. Trends van indicatieve soorten tussen 1970 en 2008 en actuele ontwikkelingen van beschermde en bedreigde soorten (vanaf 2004)*. Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort, Kekerdome.

Kessel, N. van, M. Dorenbosch & F. Spikmans, 2009. *Vissen in Gelderse Natura 2000. Voorkomen en status van doelsoorten langs rivieren in Gelderland*. Natuurbalans – Limes Divergens BV & Stichting RAVON, Nijmegen.

Majoor, F., V. de Boer & J. van Diermen, 2008. *Broedvogels van de Gelderse Poort 2007 trends vanaf 1990 en de recente ontwikkelingen 2002-2007*. SOVON-inventarisatierapport 2008/03. SOVON, Beek-Ubbergen.

Molen Groenconsult, van der, 2008. *Projectplan ontheffing Flora en faunawet Decker van de Kamp Ossenwaard Sloot hoog/laag*. Van der Molen Groenconsult, Lobith.

Niewold, F., 2008. *De bevers in 2007. Monitoring van de beverpopulaties in Nederland*. Niewold Wildlife Infocentre, Duiven.

Peters, B., G. Kurstjens & T. Teunissen, 2004. *De Flora van de Gelderse Poort. Een overzicht van bedreigde en beschermde soorten en een aanzet tot toekomstige monitoring*. Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort, Kekerdome.

Willink, G. & H. Cuppen, 1993. *Vis- en amfibie-onderzoek De Gelderse Poort*. STL-rapport nr. 93-11. STL ecologisch adviesbureau, Nijmegen.

www.blwg.nl
www.rijksoverheid.nl
www.telmee.nl
www.libellennet.nl
www.vlindernet.nl
www.ravon.nl
www.gelderland.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Foto 1: ...

Foto 2: ...

Foto 3: ..

Foto 4: ...

Foto 5: Schuren en erf

Foto 6: ..

Bijlage 2: Kernkwaliteiten Rijnstrangengebied en Gelders Eiland

Gebiedsnaam	Rijnstrangengebied en Gelders Eiland
kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap	• Laagdynamische riviernatuur; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) voor vooral moeras en moerasvogels en amfibieën • onderdeel van Nationaal Landschap Gelderse Poort • variabel, grotendeels agrarisch cultuurlandschap en natuurcomplexen: Erfkamerlingschap, Geldersche Waard, Eendenpoelse Buitenpolder, Grote Geldersche Waard en Pannerdensche Waard; Driedorpenpolder binnendijs land • Parel Rijnstrangen: moeras, nat grasland, stroomdalgrasland, moerasvogels en amfibieën, w.o. roerdomp, porseleinhoen, zwarte stern, baardmannetje, buidelmees en grote karekiet, grote populaties rugstreeppad en kamsalamander; geringe wisseling in waterstanden • de Wild/Grenskanaal verbindt de Rijnstrangen met het Duitse N2000-gebied Hetter en voert schoon water aan • waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen en bever • leefgebied steenuil • leefgebied kamsalamander • plaatselijk kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen en ooibos • cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen • onbebouwdheid van het strangengebied • rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden • abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem • ecosysteemdiensten: recreatie, wateropvang en -afvoer
aardkundige waarden	+: Oude Rijn, Rijnstrangengebied
waardevol open gebied of verkaveling	
parel	
natte landnatuur	
ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	•Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden •opheffen verdroging moerassen •ontwikkeling water- en oeverhabitats •ontwikkeling hard- en zachthoutooibossen •ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden •ontwikkelen weidevogelpopulaties •ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels •ontwikkelen biotopen voor vlinders, reptielen, amfibieën, w.o. kamsalamander en vissen •ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking Tolkamer • ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden •behoud reliëf kronkelwaarden
ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GO	•Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden •ontwikkeling water- en oeverhabitats •ontwikkeling hard- en zachthoutooibossen •ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden •ontwikkelen weidevogelpopulaties •ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels •ontwikkelen biotopen voor vlinders, reptielen, amfibieën, w.o. kamsalamander en vissen •ontwikkeling populatie bevers en otters • vermindering barrièrewerking Tolkamer • ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden •behoud reliëf kronkelwaarden
ecologische verbindingen met evz-model	16. Wild/Grenskanaal; Rijnstrangen - Hetter: model winde

(bron: www.gelderland.nl)